

Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej

Warszawa, dn. 23 lutego 2016 r.

Uwagi

Fundacji na rzecz Energetyki Zrównoważonej do Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej

Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej (dalej: FNEZ) w ramach konsultacji publicznych Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (dalej: NPRGN), przedłożonego przez Ministerstwo Rozwoju, wnosi do dokumentu następujące uwagi.

1. Rozdział 5.1. Przewidywane znaczące oddziaływanie na różnorodność biologiczną, a w tym rośliny i zwierzęta.

Powołując się na wyniki międzynarodowych badań dotyczących istniejących inwestycji morskich farm wiatrowych, w literaturze zagranicznej znaleźć można wiele przykładów pozytywnych aspektów związanych z budową i eksploatacją morskich turbin wiatrowych. W ujęciu środowiskowym, obejmującym potencjalne oddziaływanie na roślinność i zwierzęta, wymienić tu należy przede wszystkim pojawienie się efektu sztucznej rafy, jak również wykorzystanie podwodnych elementów inwestycji (fundamentów) przez organizmy wodne jako schronienie. Pozytywnym aspektem jest także możliwy wzrost populacji organizmów w sąsiedztwie inwestycji.

Zwrócić należy także uwagę na brak zasadności porównywania lądowych farm wiatrowych z morskimi (np. w kontekście liczebności zabitych nietoperzy). W kontekście monitoringu tras migracyjnych nietoperzy na Bałtyku zaznaczyć należy, iż przykłady analizowanych lokalizacji morskich farm wiatrowych nie wykazują znacznego występowania nietoperzy w obszarze oddziaływania morskich farm wiatrowych. Potwierdzają to m.in. badania przeprowadzone na lokalizacji MFW Bałtyk Środkowy III, których wyniki dostępne są na stronie www.bałtyk3.pl.

2. Rozdział 5.2. Przewidywane znaczące oddziaływania na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000.

W niniejszym rozdziale wartym większego uwypakowania jest fakt, iż zgodnie z obowiązującym krajowym i wspólnotowym prawodawstwem, na inwestorze morskiej farmy wiatrowe spoczywa obowiązek sporządzenia oceny oddziaływania na środowisko inwestycji oraz uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Procedura ta umożliwia identyfikację potencjalnych negatywnych oddziaływań na wszystkie komponenty środowiska oraz wskazanie przedsięwzięć mających na celu minimalizację lub eliminację negatywnego oddziaływania. Podkreślenia wymaga

także fakt, iż wskazane dopuszczalne parametry realizacji przedsięwzięcia będą uwzględniały poszanowanie aspektów środowiskowo-społeczne, obszarów chronionych, w tym spójność obszarów Natura 2000.

3. Rozdział 5.3. Przewidywane znaczące oddziaływania na wody (jakość i zasoby wód)

W przedmiotowym rozdziale wskazuje się, iż newralgicznym dla środowiska wodnego może być zbiór zadań z priorytetu A.2. Rozwój wykorzystania OZE, szczególnie w zakresie oddziaływania związanego z realizacją działania A.2.3. Rozwój energetyki wiatrowej na polskich obszarach morskich. W rozdziale podkreśla się, że w fazie realizacji przedsięwzięcia negatywne skutki dla wód morskich spowodowane mogą być ponadnormatywnym ruchem statków oraz w szczególnych przypadkach ingerencją w miejsca zalegania niebezpiecznych obiektów i substancji (wraki, zatopiona broni lub chemikalia). Zauważyć jednak należy incydentalny charakter tych działań związany jedynie z ruchem statków na poziomie niezbędnego minimum związanego z prowadzonymi pracami instalacyjnymi (co jest podyktowane również pragmatyką realizowania tego typu inwestycji – tj. efektywnością kosztową). W odniesieniu do miejsc zalegania niebezpiecznych obiektów i substancji nadmienić należy, iż budowa morskich farm wiatrowych może przyczynić się do identyfikacji tego typu obszarów, a w niektórych wypadkach do ich oczyszczenia (np. usunięcie wraku, w celu realizacji inwestycji).

W analizowanym rozdziale wskazuje się również, iż na etapie eksploatacji instalacji ryzyko dla środowiska wód morskich związane jest z możliwością pogorszenia ich stanu w efekcie przedostania się zanieczyszczeń na skutek kolizji użytkowników przestrzeni morskiej (statków) z tego typu instalacjami. W tym kontekście zaznaczyć należy jednak, iż tego typu ryzyko, poprzez wysokie standardy bezpieczeństwa oraz nowoczesne technologie wykorzystywane do serwisowania morskich farm wiatrowych, jest ograniczone do minimum. Co więcej, tego typu wypadki zdarzają się niezwykle rzadko, co wymagałoby uwzględnienia w dokumencie.

Niezrozumiałym jest uwaga dotycząca dodatkowego elementu, który należy wziąć pod uwagę przy budowie morskich farm wiatrowych jakim jest prognozowany wzrost poziomu mórz i oceanów i jego potencjalny wpływ na energetykę wiatrową na obszarach morskich. Morskie farmy wiatrowe budowane są w sposób mający zapewnić odporność na trudne warunki atmosferyczne. Podczas sztormów poziom fali morskiej niejednokrotnie podnosi się, znacznie przewyższając swą wysokością stan normalnego morza. Nie wpływa to jednak na bezpieczne funkcjonowanie morskich farm wiatrowych, tym bardziej w żaden sposób nie powoduje to negatywnego oddziaływania na środowisko.

4. Rozdział 5.5. Wpływ na klimat

Zaskakującym jest, iż w dokumencie o tak strategicznym charakterze, silnie skorelowanym z polityką energetyczną Polski, tak mało miejsca poświęcono pozytywnemu wpływowi morskich farm wiatrowych na ochronę atmosfery i zmniejszenie redukcji emisji gazów cieplarnianych. W przedmiotowym rozdziale zauważa się jedynie, iż przewidziany w działaniu A.2.3 rozwój energetyki wiatrowej na polskich obszarach morskich, zapewni zwiększenie udziału energii wiatrowej w mikście energetycznym, a zatem także zmniejszenie udziału paliw kopalnych. Prawidłowa ocena oddziaływania na środowisko powinna zawierać pogłębioną analizę tego zjawiska tak by nie tylko prezentować uwarunkowania negatywne (jw. związane np. z wpływem na populację nietoperzy), ale także z tym, iż w wyniku realizacji inwestycji, których potencjał energetyczny liczony jest w gigawatach (przyjąć można nawet 6 GW możliwych do oddania w perspektywie roku 2030), co w sposób oczywisty przyczyni się nie tylko do wypełnienia celów krajowych dla Polski w zakresie OZE,

ale będzie miało ewidentny wymiar środowiskowy związany z zastępowaniem wysokoemisyjnych źródeł kopalnianych nieemisyjnymi źródłami odnawialnymi.

5. Rozdział 5.8. Przewidywane znaczące oddziaływania na krajobraz

Morskie farmy wiatrowe wraz z infrastrukturą towarzyszącą lokalizowane będą w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej, czyli w odległości od wybrzeża, która znacząco minimalizuje oddziaływania wizualne. Nieznaczące oddziaływanie na krajobraz elementów morskiej farmy wiatrowej zostało potwierdzone w wykonanych wizualizacjach dla MFW Bałtyk Środkowy III (www.bałtyk3.pl).

Co więcej, należy podkreślić, iż ocena wrażeń wizualnych i wpływu na krajobraz jest kwestią indywidualną i niewłaściwe jest jednoznaczne stwierdzenie, że spotka się wyłącznie z negatywnym odbiorem. Z doświadczeń zagranicznych wynika, iż morskie farmy wiatrowe spotykają się z pozytywnym odbiorem, dużym zainteresowaniem, a w nierzadkich przypadkach stają się lokalną atrakcją turystyczną, czy też wizytówką regionu (jako ekologicznego, nowoczesnego, prężnie działającego, itd.).

6. Rozdział 5.10. Przewidywane znaczące oddziaływania na zdrowie ludzi

Należy zgodzić się ze stwierdzeniem, iż rozwój morskiego sektora energetyki przyczyni się do wzrostu zapotrzebowania na wyspecjalizowaną kadrę pracowników i naukowców, rozwoju usług produkcyjnych, transportowych, serwisowych i badawczych. Podkreślenia wymaga jednak fakt, iż wspomniany rozwój, poprawa sytuacji na rynku pracy oraz wzrost poziomu wykształcenia dotyczyły będą przede wszystkim, tak lokalnie jak i na obszarze całego kraju (z uwagi na wzajemne powiązania gospodarcze wewnątrz krajowej gospodarki). Co więcej, w przypadku aktywnego włączenia się krajowych przedsiębiorców w ten obszar gospodarki, wraz z jego rozwojem, możliwym będzie eksportowanie polskich rozwiązań. Zaznaczyć przy tym należy, iż rozwój wszystkich gałęzi sektora energetyki odnawialnej w Polsce otworzy nowe możliwości gospodarcze, podniesienie znaczenie krajowych przedsiębiorstw na rynku europejskim oraz wpłynie na ich konkurencyjność.

7. Rozdział 7.1. Analiza wariantu „zero” – zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu NPRGN

W świetle przedstawionych powyżej informacji, należy wskazać w analizie warianty zerowego, iż odstąpienie od realizacji NPRGN bezpośrednio przyczyni się do spowolnienia rozwoju polskiej gospodarki. Będzie to rzucało negatywne światło na przyszłość krajowego przemysłu, rynku pracy oraz konkurencyjności polskich specjalistów i przedsiębiorstw na rynku europejskim.

Podsumowując powyższe uwagi, FNEZ podkreśla znaczenie każdorazowego, indywidualnego podejścia do planowania i budowy morskich farm wiatrowych, z czym wiąże się prowadzenie badań, analiz oraz oceny oddziaływania na środowisko. Tego typu podejście pozwoli na właściwą identyfikację potencjalnych negatywnych oddziaływań na wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego i społecznego. Dzięki temu możliwe będzie minimalizowanie wpływu na bioróżnorodność, jakość wód, stan i integralność obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000, zabytki architektury mogące znajdować się na dnie Morza Bałtyckiego, jak również zdrowie i jakość życia ludzi. Umożliwi także poprawę jakości środowiska związaną m.in. z redukcją emisji gazów cieplarnianych, a także przyczyni się do realizacji założeń „Planu na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” przedstawionego przez Ministra Rozwoju w dn. 16 lutego 2016 r., w zakresie w jakim dotyczy on zrównoważonej energetyki i niskoemisyjnych źródeł energii.